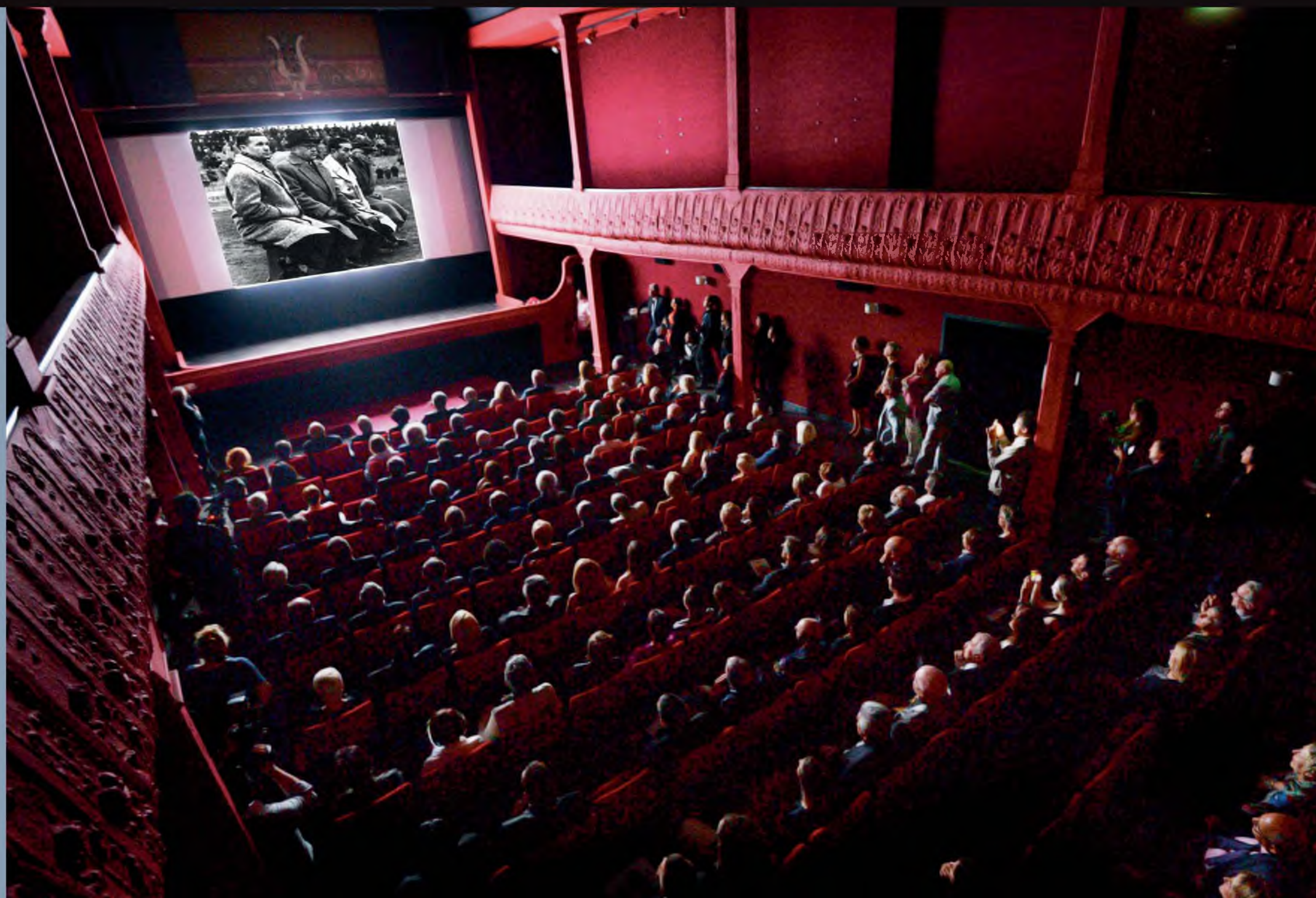

Padtársak tizenegye

Schlosser–Novák 7-7

NOVÁK DEZSŐ

Született: Ják, 1939. február 3.
Elhunyt: Budapest, 2014. február 26.
Posztja játékosként: jobbháttvéd.

Játékos-pályafutása

Klubjai: Egyházasrádóci TSZ SK (1951–54), Szombathelyi Postás (1955–1956), Szombathelyi Haladás VSE (1956–1961), Ferencvárosi Torna Club (1961–1972).

Sikerei: négyszeres magyar bajnok (1963, 1964, 1967, 1968), MNK-győztes (1972), VVK-győztes (1965), VVK-döntős (1968), Eb-bronzérmes (1964), kétszeres olimpiai bajnok (1964, 1968), az Eb-négyesdöntő társgólkirálya (1964), olimpiai bronzérmes (1960), világválogatott (1968).

Válogatottság: 9/3 (1959. október 25.–1968. május 11.).

Edzőként

Pályafutása: Ferencvárosi Torna Club (tartalékcsoport, 1972–1976, 1 bajnok, vezetőedző 1973), Dunaújvárosi Kohász (1976–1980), Ferencvárosi Torna Club (1980–1983), Bajai SK (1984–1985), Volán SC (1985–1986), magyar olimpiai válogatott, egyben a magyar válogatott pályaedzője (1986–1987), Haladás VSE (1987–1988), magyar olimpiai válogatott (1990–1992), Ferencvárosi Torna Club (1994–1996), az FTC labdarúgó-szakosztályának igazgatója (1996–97), el-Ittihad (1997).

Sikerei: háromszoros magyar bajnok (1981, 1995, 1996), Magyar Kupa-győztes (1995), Szuperkupa-győztes (1995).

Ilyen volt Novák Dezső a kilencvenes évek közepén. Boldog és elégedett.

Jákon született, Egyházasrádócon lett igazolt játékos, a Szombathelyi Postásnál kezdett komolyabb futballistává válni, ám hogy aztán a labdarúgás kíséri majd végig az életét, az akkor dőlt el, amikor 1956-ban leigazolta az akkor éppen Szombathelyi Törekvésből Szombathelyi Haladásra visszaváltó vasi „sztárcsapat”.

Jól tették, hogy nem hagyták tovább a körmendi gyárban ládába szöveget verni, mert a magyar futball egyik legnagyobb egyéniségének pályáját indították el.

Kivételes rúgótechnikája miatt a kezdet kezdetén csatárként tartották számon, és ezen a poszton játszották a Haladásban, de aztán a hátsó sorokban nagyobb szükség volt a fizikumára, hiszen erő dolgában akár egy birkózóval is felvette volna a versenyt.

Mai szemmel furcsa (vagy inkább különleges) a korabeli Képes Sport meccsfotói alatt olvasni, hogy „a fiatal szombathelyi védő, Novák jó ütemű szereléssel ment a Fradi középcsatára, Albert elől”, bár ilyesmi csak 1961-ig fordulhatott elő, mert akkor a fővárosi zöld-fehérek erre illetékes szakemberei úgy döntöttek: „a szombathelyi Novák gyerek jó lenne nekünk is...”.

És a szombathelyi Novák „gyerek” nekivágott élete akkora kalandjának, amely csak a kivételezettek

nek, az egyedi tudásúaknak, vagy a nagyon szerencséseknek adatik meg.

Mire 1961-ben a Ferencváros játékosa lett, már 1959-ben, a Szombathelyből beállították az A-válogatottba. Visszagondolva, nem igazán érthető, hogy fradisták miért éppen szélsőháttvédre hajtottak, hiszen a védelem bal oldalán Dalnoki Jenő helye megkérdőjelezhetetlen volt, jobbháttvédet pedig akkoriban Mátrai Sándor játszott. (Csak érdekességképpen: középháttvédet pedig Kiss III László, akit öt évvel 1962-es távozása után Budafokon, 29 évesen, mérkőzés közben ért ha-

Fradista öregfiúk között, mások mellett Rudas Ferenc, Dalnoki Jenő, Fenyvesi Máté és Rákosi Gyula társaságában

Az 1981-es bajnoksapat. Állnak, balról: Bodnár József masszór, Major, Murai, Jancsika, Szepesi, Novák Dezső vezetőedző, Monostori Tibor pályaedző, Mörtel, Mucha, Tepszics, Judik, Takács József gyűrő. Elöl: Ebedli, Nyílaszi, Szokolai, Hajdú, Zsiborás, Kakas, Pogány, Rab, Takács.

lálás villámcsapás.) Novák Dezső a Fradiba NB I-es mérkőzésre csak Dalnoki sérülése miatt került be 1961. július 30-án, Csepelen. Ezt a találkozót is beleszámítva 1972. május 28-ig 410 meccset, ebből 251 NB I-es bajnokit játszott a Ferencvárosban.

A Landi – Mátrai, Kiss III, Novák – Vilezsál, Kocsis – Kökény, Göncz, Varga, Orosz, Fenyvesi összeállítású tizenegyben debütált (Albert nyilván sérülés miatt hiányzott), és a Géczi – Novák, Bálint, Megyesi – Juhász, Kú – Szőke, Branikovits, Albert, Mucha, Fűsi kezdőcsapat tagjaként lépett le a színről.

Abból a szempontból szerencsés időben érkezett az Üllői útra, hogy hatvanas évek legelején már sokat enyhült az őrjítő politikai nyomás, amely a klubra hárult 1950 eleje óta, a csapat is évről évre erősödött, így olyan sikerek résztvevői lehetett, amelyekről az ÉDOSZ- vagy a Kinizsi-korszak játékosai nem is álmodozhattak.

Több vitrinre való érmet, serleget, kupát, plakettet, díjat nyert Fradi-játékosként, négyszer volt bajnoksapat tagja, ezen kívül négy ezüst- és három bronzérmes volt, egyszer volt MNK-győztes gárda tagja, 1963-ban VVK-elődöntőig, 1965-ben VVK-győzelemig, 1968-ban VVK-döntőig menetelt a zöld-fehérekkel.

A magyar futbalszeretők számára egy életre felejthetetlen mérkőzések nagyon is aktív résztvevőjeként soha sem potyautasa, hanem szinte mindig díszvendége volt a Fradi szebbnél szebb tájakat bejáró futballvonatának.

A válogatottal ellenben már közel sem volt ilyen szerencséje. Ráadásul Novák Dezső igazi fénykorában (számítsuk ezt 1962-től 1969-ig) a válogatottat irányító szövetségi kapitányok, Baróti Lajos, Illvoszky Rudolf és Sós Károly, nem a fradistákat preferálták, vagy ha igen, akkor is inkább a már réges-régen a klubjában középháttvédet játszó Mátrait hívták a legjobbak közé jobbháttvédnek, és nem őt. De viselte a meggyipiros mezen a kettes számot ebben a periódusban Káposzta Benő, Rajna Károly, Sóvári Kálmán, Dudás Zoltán, Ihász Kálmán, Sze-

pesi Gusztáv és Kelemen József, szóval, boldogboldogtalan, néha még a Baróti által könnyelműnek tartott Novák Dezső is.

Dezső így „megmaradt” az ősfradista dr. Lakat Károlynak, aki 1964-ben, Tokióban azért játszathatta, mert Novák nem jutott ki az 1962-es chilei világbajnokságra, ilyenformán pedig jogosult volt az ötkarikás játékokon való részvételre. (A döntőben csapatkapitányként a dobogó legmagasabb fokára álló védő addigra már szerzett egy olimpiai érmet, a Szombathelyi futballistájaként három meccset játszott 1960-ban, Olaszországban.)

„Egyáltalán nem mindegy, hogy mit ír a sajtó.” A felvétel igazolja, hogy az ilyesmi még közvetlenül a pályára lépés előtt is érdekelte az akkori futballistákat.

Szurkolói anketón Puszta Lászlóval, Nyílaszi Tiborral, Szokolai Lászlóval és Ebedli Zoltánnal. Volt miről mesélniük!

1968-ban pedig, szintén csapatkapitányként, azért vehetett át újabb aranyérmet az Azték Stadionban, mert az 1966-os vb-n Baróti Káposztának szavazott bizalmat.

Ha úgy vesszük, Novák Dezső olyan nagyon rosszul nem járt, hiszen a válogatottból való rendszeres mellőzése ellentételezéseként elmondhatta magáról: ő az olimpiák történetének legeredmé-

Egy sikeres ferencvárosi kispad. Balról: Novák Dezső vezetőedző, dr. Juhász József vezető főorvos, Havasi Mihály technikai vezető, Gyarmati Jenő sportorvos, Takács József gyűrő és Hajdu Attila!

Dezsőnék hátvéd letére külsővel dekázni nem okozott különösebb problémát

Elménybeszámolón, már Tokió után. Nagy értéke volt akkoriban egy Novák-aláírásnak.

Az olimpiai válogatott bő kerete 1968-ban. Hátról, balról: Szarka, Varga, Fatér, Dunai II, Hinyadi Dunai III, Mencil, Keglovich, Nagy László. Középen: Lakat Károly edző, Fejes, Básti, Kelemen, Oláh, Bicskei, Szűcs, Noskó, Radics. Elöl: Fazekas, Pusztai, Kocsis, Dunai, Páncsics, Branikovits, Szalay, Dóka György gyűró.

nyesebb futballistája, hiszen egy bronzot és két aranyat rajta kívül senki sem tud felmutatni.

Ha valaki most netán arra gondol, hogy legalább ötven válogatottság elvesztésének oka az a bizonyos (nevezzük így, hiszen nem történelemtölvény, hanem futballhistóriát írunk) életrajzi „tintapaca”, amelyre 2004-ben derült fény, az tévúton jár, hiszen a „pötyty” 1967-es keltezésű...

Novákot már az 1966-os világbajnokságra sem vitték ki, holott sokat tett azért, hogy a csapat kijusson Angliába: az NDK elleni, sorsdöntő vb-selejtezőn például roppant fontos gólt szerzett.

(Baróti Lajosnak már csak azért sem lehettek rossz emlékei róla, mert még az említett 1965-ös vb-selejtező előtt, az 1964-es Eb-n, a harmadik helyért lejátszott Magyarország–Dánia-mérkőzésen is Novák két gólját hozta neki – és persze a magyar válogatottnak – a bronzérmel! Azzal a duplával egyébként Dezső a négyes-döntő társgólkirálya lett Bene Ferenc és Chus Pereda társaságában.)

Miközben a magyar válogatott a világbajnokságon vitelkedett Angliában, Novák (hiszen még az idehaza várakozó „készenléti emberek” közé sem jelölték) a Fradival egy lengyelországi tornán, a Ruch Chorzów ellen játszott barátságos mérkőzést...

Az „ügy” kipattanását követően szinte minden valódi, de még a botcsinálta, műkedvelő „történe” is megemlékezett arról, hogy Dezső a „hivatalos embereket” arra kérte: információért cserében, hadd lehessen válogatott.

Ez aztán vagy így történt, vagy nem, az viszont tény: kapitális futballszakmai hiba volt, ha ezt kérnie kellett! Tudása alapján a korszak legkiválóbb magyar jobbhátvédjének számított, akinek helyét senki és semmi (legalábbis futballpályán kívül történő „ügyek”) nem kérdőjelezhetné volna meg.

Képzettsége hátvéd letére a kor legjobb csataraival vetekedett, helyezkedésben nem nagyon akad párja a világon, lövőerejét pedig talán még az „ágyúlábú” Deák Bamba is megirigyelhette volna.

Útban Tokió felé. A svédek elleni budapesti selejtezőn nem hagyta fickándozni a vendégek balszélsőjét. Nyertünk is 4:0-ra.

Legendások voltak a szabadrúgásokból és a 11-esekből szerzett góljai, utóbbiaknál az utolsó pillanatig kivárt, majd amikor a kapus már elmozdult valamelyik oldalra, a lábfeje kifordításával az ellenkező irányba gurította a labdát.

Érdekes módon, míg szabadrúgásait mindig, mint egy mozsárágyú bombázta kapura (27-szer talált így az ellenfelek hálójába Fradi-játékosként), a büntetőit inkább csak „lehelte”, labdái néha éppen hogy átgurultak a gólvonalon. (74 alkalomból ötször hibázott csupán...)

Egyetlen hibájával a nem éppen kivételes futógyorsaságát szokták emlegetni, a nagyon rosszulatnak még azt is, hogy néha elragadta a játék heve, nem tapadt piócafént az ellenfelek szélsőire, magyarul: könnyelmű volt. S ezzel a „lassúsággal”, ezzel a „könnyelműséggel” jutott el a világválogatottba! (Félreértés ne essék, azt nem lehetett „elintézni”, kiváltképp nem Dettmar Cramer edzősege esetén...)

A dobogó legfelső fokán 1964. október 23-án, Tokióban. Csapatkapitányként a döntőtől hiányzó Palotai Károlyt helyettesíti éppen a díjátadáson.

1967 után összesen kétszer húzhatta magára az A-válogatott mezét, 1968-ban mindkét, a Szovjetunió elleni Eb-selejtezőn (2:0, 0:3) ő volt a jobbhátvéd. Illovszkynak Káposzta Benő, Hoffer Józsefnek Vellai Tibor, majd Noskó Ernő volt a jobbhátvéd poszton a kedvence, így aztán Novák Dezső Fradi-játékosként mindössze ötször hallgathatta a Himnusz-t a legjobbak között kezdésre várva.

Edzőként legalább olyan sikeres volt, mint amilyen futballistakariert befutott az Üllői úti pályán.

Soha sem tagadta, sőt, ezt minden nyilatkozatában nyomatékosan hangsúlyozta, hogy dr. Lakat Károly volt a tréneri példaképe (talán nem véletlenül: kétszer nyertek együtt olimpiát, kétszer magyar bajnokságot, és Dezső a Tanár úr szakvezetése idején kapott meghívót a világválogatottba is), és igazán nem hozott szégyent a mesterére.

A Ferencváros történetének egyik legeredményesebb edzője, 335-ször ült a zöld-fehérek kispadján (ebből 179 NB I-es mérkőzésen), 3 arany-, 3 ezüst-,

A világ legeredményesebb olimpiai futballjátékosa! Egy bronz és két aranyérem.

1 bronzéremmel gazdagította az éremkollekciját, de nyert Magyar Népköztársasági Kupát és Szuperkupát is a legnépszerűbb magyar klubcsapattal... Így, ha összeadjuk a futballistaként és az edzőként elért bajnoki címei számát, akkor elmondhatjuk: Schlosser Imrével párban a maguk 7-7 aranyérmével a klub valaha volt legeredményesebb tagjai.

Novák Dezső tréneri karrierjének legfényesebb állomása a Ferencváros együttesének BL-főtáblás részvétele. Az 1995-ös bajnokság megnyerése után a zöld-fehérek a belga bajnok Anderlecht legyőzésével jutottak a legjobbak közé, ahol a Real Madrid, az Ajax és a svájci Grasshoppers volt az ellenfelük. Egy generáció legnagyobb futballélményének számít mind a mai napig a zürichi 3-0-s győzelem a „szöcské” ellen, majd amikor az Üllői úton 1-1-re végeztek a Real Madriddal. Csodálatos napok voltak ezek mind Novák Dezső, mind a csapat életében, még akkor is, ha a Real és az Ajax aztán méretes vereséget mért rájuk.

A BL-szereplés szakmai csodáját gyorsan elnyomta a fellépésekért járó hatalmas összegben való klubon belüli marakodás. Bár ettől a tréner minden szempontból távortartotta magát, tipikus magyar edzői sors várt rá: az utolsó BL-mérkőzést követően (1995. december 6.) kilenc hónappal, 1996. szeptember 7-én már nem ő ült az FTC kispadján.

Mint a Fradi-edzők szinte mindegyike, megaláztatottan távozott, a pálya kerítéseit ellepték a „Novák, takarodj!” feliratú zászlók. Úriemberként, csendben, botrány nélkül azonnal feláll a kispadról, igaz,

Az a bizonyos Novák-féle „lehelte” 11-es

Amikor már szemüvegre volt szüksége ahhoz, hogy egy igazán jó Fradit lásson

Bajnoki örömműnnp, a klub felejthetetlen krónikásának, Nagy Bélának és néhány szurkolónak a társaságában

Jenei Imre bal kezénél, a válogatott kispadján

Az elfordulók és a megmaradtak között tíz a tízezerhez a hozzávetőleges arány.

Talán ezért is nyugodhat békében 2014. március 17. óta a Szent István Bazilika urnacsarnokában...

Ritkaság: Barcelona-zászló egy FTC-Válogatott öregfiúk-mérkőzés előtt. A magyarázat egyszerű: a Fradit erősítette a legendás Kocka fia, ifjabb Kocsis Sándor is. Pírosban Szurgent Lajos, civilben Hidegkuti Nándor, elbújva az egykori NB I-es kapusból lett bíró, Kaposi Sándor.